పొడి నిజం

నా వంతు వచ్చింది. లేచి నిలబడినా. మా రంగయ్యసారు నిన్న చెప్పిన కతను సొంత మాటల్లో రాసినా. రాసిన కతను చదవాల. కాగితం తీసుకొని నిలబడినా. నిలబడినానో లేదో, మా సారు అరిచినాడు:

"గంగాధరా! నోటు బుక్కులో రాసుకొని రమ్మని చెప్పినా, చిత్తు కాగితం మీద రాసుకొని వచ్చినావేం?"

"నోటు బుక్కు అయిపోయింది సార్. కొనుక్కున్నాక మల్లా రాసుకుంటానుసార్," అన్నా.

"అన్నిటికి కరువే, నీటికీ కరువే, నోటు బుక్కులకూ కరువే", అని మా సారు గొణిగినాడు. "సరే చదువు" అన్నాడు.

అమ్మయ్య అనుకున్నాను. చదవడం మొదలుపెట్టినా.

"బగీరదుడు" అని.

"బగీరదుడు కాదు కాదు గంగాధరా! భగీరథుడు అనాల. పొల్లుల్ని మింగద్దు. రాయడమన్నా సరిగ్గా రాసినావా? ఏది చూడనీ"

సారుకు కాగితాన్ని అందించినా, చూసినాడు.

"సరిగ్గా రాసినావే. పలికేది చక్కగా పలకాల", అన్నాడు.

నేను మల్లా మొదటికొచ్చినా. సారు చెప్పినట్లు "భగీరథుడు" అన్నా.

తర్వాత చదువు అన్నాడు మా సారు.

"భగీరథుడు ఒక రాజు. ఆయన ముత్తాతకు అరవై వేలమంది కొడుకులుండేవారు. ఆ ముత్తాత పేరు సగరుడు. సగరుని కొడుకులు సాగరులు. వాల్లు..."

"ల్ల కాదు 'ళ్ల' అనాల. ఆ...కానీ"

"వాళ్ళు ఇంద్రుడు దొంగిలించిన గుర్రం కోసం బూ... బూ... భూమి అంతా వెతికినారు. కనపడలేదు. భూమిని తవ్వి పాతాళానికి పోయినారు. కపిలునికి కోపం వచ్చింది. వాళ్ళను బూడిద చేసినాడు. భగీరథుడు వారికి సొర్గం..."

"సొర్గం కాదు స్వర్గం" అని మాస్టారు నా మాటను దిద్దినాడు.

"భగీరథుడు వారికి స్వర్గం వచ్చేటట్లు చేయాలనుకున్నాడు. దాని కోసం గంగను గురించి పెద్ద తపస్సు చేసినాడు. గంగ మనలోకానికి దిగివచ్చింది. పాతాలానికి...

"ల కాదు నాయనా గంగాధరా! ళ... ళ..."

"పాతాళానికి భగీరథుని వెంబడి పోయింది. భగీరథుని ముత్తాతల బూడిద మీద గంగ పారింది. సముద్రమైంది. సాగరులకు స్వర్గం దొరికింది..."

"ఏదీ నీ కథను చూపించు", అని సారు తిరిగి తీసుకున్నాడు. చదివినాడు. ఏమని చెప్పినాడంటే...

"గంగాధరా! తప్పులు లేకుండా రాసినావు. తప్పులతో చదువుతే ఎట్లా? రాసేది శుద్ధంగా ఉండాలి. పలుకు శుద్ధంగా ఉండాలి. భాష ఎవరి సొత్తూ కాదు. చక్కగా నేర్చుకుంటే అదే వస్తుంది. చదువుకున్న వాళ్ళ మాటలను శ్రద్ధగా వినండి. మాట్లాడండి. చదువు రానివాళ్ళ భాష, యాస తప్పుకాదు. మర్యాద కోసం చదువొచ్చిన వాళ్ళ భాషను మాట్లాడతాం. మంచి మంచి కథలు వింటే, చదివితే మంచిది. ఇది నీకే కాదు చెప్పింది. ఈ నాలుగో తరగతిలోని అందరికీ."

అందరం ఒక్కసారిగా "సరే సార్" అనినాము.

మా సారు పిల్లలందరికీ చెప్పినాడు:

"గంగాధర్ కథ బాగుంది", అని.

నాకు చక్కలిగిలి పెట్టినట్లయింది.

సారు కత మీద పాఠం చెప్పినాడు:

'భగీరథుడు తన ముత్తాతల కోసమే తపస్సు చేసినాడు. గంగను భూలోకంలో ప్రవహింపజేసినాడు. తన కుటుంబం కోసం చేసుకున్న పని. స్వార్థం అంటే ఎవరికి వాళ్ళు చేసుకునే మేలు. ఈ మేలు తనకు మాత్రమే ఉపయోగపడిందా? నలుగురికీ మేలు చేసిందా? ఇదీ అసలు గొడవ."

రంగయ్య సారు మాట్లాడేది నాకు చానా బాగుంటుంది. ఒక్కొక్కసారి అంతపెద్దపెద్ద మాటలు నా తలకాయకు అందవు.

బెల్లు మోగింది.

"పోండర్రా. రేపు మన అసలు పాఠం కొత్తది మొదలు పెడదాం" అన్నాడు.

మా పుస్తకాలు సంచుల్లో సర్దుకున్నాం. బిలబిలా, గోలగోలగా ఇండ్లకు బయలుదేరినాం.

నా సంచిని ఇంట్లో తలవాకిలి పక్క కింద గూట్లో పెట్టినా. మా అమ్మకు చెప్పినా:

"అమ్మా! రంగయ్యసారు నేను రాసిన కత బాగుంది అన్నాడు. నోటు బుక్కులో రాసుకోవాల. రెండు నోటు బుక్కులు కొనాల."

"మీ నాయన రానీలే. మీ మామా వాళ్ల ఊరికి పోయినాడు - బియ్యం కోసం, అప్పుకోసం" అనింది మా యమ్మ.

మా మామ వాళ్ళకు చిన్న అంగడి ఉంది. అందుకోసం పోయి ఉంటాడులే అనుకున్నా.

మా అమ్మ చెప్పింది:

"గంగాధరూ! మీ అబ్బ పొద్దుననంగా పోయినాడు. ఇంకా ఇంటికి రాలేదు. అంబళ్ల పొద్దున సంగటి తిని పోయినాడు. పైటేల ఏమీ తినలేదు. కయాలు ఎక్కువైంది. నీలి తొట్ల దగ్గరన్నా కూర్చొని ఉంటాడు. మన పొలంకాడ ఆ కాలవ దగ్గరన్నా కూర్చోని ఉంటాడు. ఆ నీలి తొట్లూ, ఆ పూడిపోయిన బాయీ, చుట్టూ ఉండే అయిదు ఎకరాల పొలం మీ ముదెబ్బల కాలం నాటిది. తకరార్లలో అమ్ముడు పోలేదు... ఒక దాయాది మరొక దాయాది బాగుపడతాడంటే ఓర్చలేదు. పది మంది దాయాదులు కలిసి అమ్ముకోవడం కుదిరేపనా? ఇప్పుడు కొనేనాథుడు లేదు. కానీ మీ అబ్బకేమో ఆశ. సరేలే సరేలే. రోజూ ఉండేవే ఇవి. మీ అబ్బను పిల్చుకరా - చీకటి పడకుండానే. చీకటి పడితే మీ అబ్బకు కండ్లు సరిగ్గా కనపడవు. చుక్కలా లొచ్చినాయి. దార్లో ఏ రాయికో, గోడకో, కంపచెట్టుకో కొట్టుకొని కిందపడితే, యాడ చస్తాంరా గంగాధరూ? పాడు రోజులు దాపురించినాయి..."

పాడు రోజులంటే ఏమిటో అవి ఎందుకొస్తాయో? పాడు మనుషులు అనే మాటను విన్నా. అంటే చెడ్డ మనుషులు. పాడు రోజులు అంటే చెడ్డ రోజులు. రోజులు చెడ్డగా ఉండడం అంటే ఏందో? రంగయ్య సారును అడగాల. మిగతా సార్లు చెప్పలేరు. రంగయ్యసారుకు తెలిసినంత మిగిలిన సార్లకు తెలియదు. నాకు ఆడుకోవాలని ఉంది. అమ్మేమో 'అబ్బను తొడుకొనిరా' అంది.

అబ్బంటే నాకు చానా ఇది. మా అబ్బకు కతలు బాగా వచ్చు. నాకంటే బాగా చదువుకున్నాడు. భారతమూ అదీ. నేను కతలు చెప్తానంటే, రాస్తానంటే మా అబ్బేనన్ను బలపరిచేది. మా నాయనకు ఎప్పుడూ సంసారం పనులే. అబ్బ ఎన్నికతలు చెప్తాడో! ఈ మద్దెన చెప్పడంలేదు. అమ్మ చెప్పినట్లు కయాలుగా ఉంటాడు. కయాలు అంటే దిగులు. దిగులు ఎందుకొస్తాది? ఏమో రాత్రి పూట

పడకునేముందు "ఏదన్నా కత చెప్పొబ్బా" అంటాను. "మనసు బాగా లేదురా" అంటూ ఉండాడు. దిగులు అంటే మనసు బాగా లేకపోవడం అన్నమాట. అబ్బ రోజూ పొద్దున సంగటి ఇంత తినిపోయి మాపటేల వస్తా ఉండాడని అమ్మ నాతో ఆ మొన్న చెప్పింది. ఆకలయితే మనసు బాగుండదేమో. నాకు ఆకలయితే దిగులు కలుగుతుంది. కోపం వస్తుంది. అప్పుడు ఎవరన్నా ఏదన్నా అంటే తన్నుదామనిపిస్తుంది. నేను పైటేల ఇంటికి వచ్చినా. అమ్మపెట్టిన సంగటి, కారం తినినా. నాకు ఆకలి లేదు. కోపం రాలేదు. అసలు ఆకలి అనేది ఎందుకుండాలి? ఆకలి లేకుండా చెయ్యొచ్చు గదా, ఎవరన్నా?

"గంగాధరూ! ఏందిరా కూర్చోని ఆలోచన చేస్తండావు. పోయిరా నాయనా! ఆ పెద్దాయనను ఇంటికి తీసుకరా", అనింది మా యమ్మ.

"పోతాండాలే అమ్మా!" అన్నా.

మా అమ్మకు మా అబ్బ అంటే చానా ప్రేమ. ముసలోడు గదా! మాజేజి ఆ నడమ చచ్చిపోయింది గదా. మా నాయన ఊర్లో ఉన్నా, లేకపోయినా పనులు ఏమన్నా ఉంటే చూసుకుంటాడు. పనులుంటే ఊరికే కూర్చోడు. మా పెదనాయనలు, వాళ్ళ పిల్లలున్నారు. నాకంటే పెద్దోల్లు. వాళ్ళ మీదకంటే మా అబ్బకు మా మీదనే ఇష్టం. వాళ్ళకు అబ్బంటే పడదు. కోడి గోసుకున్నా పిలవరు. వేరుబోయినారు గదా! వేరుబోతే ప్రేమ లుండవంట. ఎందుకుండవో?

మా రంగయ్యసారు ఒకసారి చెప్పినాడు. ఎవరో గురజాడ అనే ఆయన ఉండాడంట! ఆయన చెప్పినాడంట: 'ప్రేమనిచ్చిన ప్రేమ వచ్చును' అని. మరి మా అబ్బ ఇవ్వాలనుకుంటే వాళ్ళు తీసుకోవాల గదా? ఇదేందో?

మా అమ్మ కసిరింది: "గంగాధరూ! చెప్పింది వినరా! అబ్బను పిల్చుకొని రారా. నా బయం నాది"

అబ్బ కోసం బయలుదేరినా, దారిలో బాలమ్మ కనపడింది. బాలమ్మంటే మూడో తరగతిలో నా తరగతే. ఇప్పుడు స్కూలు మానేసింది. మేకనూ, రెండు మేక పిల్లలనూ తోలుకొని వస్తా కనపడింది.

"నూకలిస్తా, మేకలు కాస్తావా?" అని అడిగినా. ఏడిపించాలనిపించింది. అడిగినా.

"యాడిస్తావు? పండితే గదా?" అంది బాలమ్మ

"పండకపోతే అంగట్లో దొరుకుతాయి గదా?" అన్నా.

"అంగట్లో అన్నీ దొరుకుతాయి. అల్లుని నోట్లో శని!" అనింది బాలమ్మ, బాలమ్మ మాటకు మాట అంటిస్తుంది. అందుకే నాకు ఇష్టం.

"అల్లుడెవరూ?" అన్నా. బాలమ్మను ఉడికించడం నాకు బలే బాగా ఉంటుంది.

"నా మొగుడూ, నీ మొగుడూ" అంది.

ఆడోళ్లకు మొగుళ్లు ఉంటారు. మొగోళ్ళకు మొగుళ్ళు ఉండరు. ఏందో? తిక్క మాటలు, అనుకున్నా, బాలమ్మకు చదువు బాగా వచ్చేది. జరుగుబాటు లేక మానేసిందంట! నాకు కూడ అది అనుకుంటే బయమేస్తాంది.

"ఏందో నబ్బా గంగాదరూ! మా నాయన దేశాంతరం పోయినాడు - పని కోసం. నాకు చానా పని ఉంది. ఇంటి దగ్గర" అంటూ పోయింది.

నీలి తొట్ల దగ్గరకు పోయినా. తొట్లో గొర్లు, మేకలు పడుకొని ఉన్నాయి. ఆ పక్కన ఒక చిన్న మిద్దె ఉంది. దాంట్లో గొర్లపెంటికలు, మేక పెంటికలు తప్ప ఏమీ కనపడలేదు. మా అబ్బ ఆ చుట్టు పక్కల కనపడలేదు. మా పొలం దగ్గరకు పరిగెత్తినా, 'ఎంతెంత దూరం చానచాన దూరం' అని పాడుకుంటూ. పొలాలంబడి అడ్డంగా పరిగెత్తినా. నాకేం బయంలేదు.

పొలాల్లో ఒక్కరు కూడ కనపడలేదు. ఒక్క పురుగులేదు. ఒక పిట్టలేదు. విత్తనం వెయ్యలేదు. పైరు లేదు. మా అయిదెకరాల చేను వచ్చింది. అది కూడ మిగతా వాటి మాదిరే శుబ్బరంగా తుడిచిన పలక మాదిరి ఉంది - అచ్చరాలు తుడిచేసిన పలక మాదిరిగా. మా చేనులో నుంచి చూసినా. కాలవ కనపడతాంది. జమ్మిచెట్టు కనపడతాంది. జమ్మిచెట్టు కింద ఎవరో కూర్చొని ఉన్నారు - తల మీద ఒల్లె గుడ్డ వేసుకొని. అట్లా వేసుకునేది మా అబ్బే!

బాగా చూసినా... మా అబ్బే...

'అబ్బా!' అని గట్టిగా అరిచినా. మా అబ్బలేచి నిలబడినాడు.

"ఒరేయి గంగాధరా! ఇక్కడకు, ఇక్కడకురా. పరుగెత్త మాకు. రాయోరోప్పో కాళ్లకు కొట్టుకుంటుంది. నిదానంగా రా" అని మా అబ్బ అరిచి చెప్పినాడు.

మా అబ్బ ఒత్తులను నాకంటే బాగా పలుకుతాడు. కాలవగట్టు మీద ఉండే జమ్మి చెట్టు దగ్గరకు గెసపోసుకుంటా పోయినా. మా అబ్బ దొరికినాడు.

"నువ్వెందుకు ఇంత దూరం వచ్చినావు రా?" అని అడిగినాడు.

"నీ కోసమే. అమ్మ పిల్చుకొని రమ్మనింది. చీకటి పడతే నీకు కండ్లు సరిగా కనపడవని చెప్పింది" అన్నా.

"పగలే చీకటి పడింది గంగాధరా!" అన్నాడు.

మా అబ్బ అకాశంపైకి చూస్తా ఉండాడు. దూరంగా ఉండే కొండ చూస్తా ఉండాడు. పొలాలు చూస్తా ఉండాడు. కాలువలోకి చూస్తా ఉండాడు. పెద్దోల్ల వేదాంతం నాకు అర్థం కాదు.

అబ్బ తన కుడిచేత్తో నా కుడి చెయ్యిని పట్టుకున్నాడు. మెల్లగా గెట్టు దిగుతూ కాలువలోకి తీసుకపోయినాడు. కాలువ నడుమ నిలబడినాడు. నేనూ నిలబడినా.

"ఇది పులివెందల కాలవ కథ గంగాధరూ!" అన్నాడు.

ఆ కథేదో విని, తొందరగా ఇంటికి పోవచ్చు. ఇంకా పొద్దుంది. అనుకున్నా, "చెప్పబ్బా అన్నా."

"ఇది జరిగిన కథరా గంగాధరూ. నలభై ఏండ్లు పైగా అయింది. మా కళ్ళ ముందు జరిగింది. ఈ కథలోని వాళ్ళంతా రైతులే. ఈ కాలవ కోసం పెద్దపెద్ద సభలు జరిగినాయి. రైతులంతా ఒక్కతాటి మీద నిలిచినారు. రైతుయాత్ర జరిగింది. రైతులం పోలీసుల దెబ్బలు తిన్నాం. జైళ్లకు కూడా పోయినాం. ఆ పార్టీలేదు. ఈ పార్టీ లేదు. అందరూ ఒక్కటే. అందరికీ కావలసింది ఒక్కటే. కాలవ. ముఖ్యంగా శివరామిరెడ్డి అనే ఆయన ఉండేవాడు. అచ్చం గాంధీతాత మాదిరి అనుకో. జగమొండి. ముతక పంచెలో రైతే. 'కత్తులొద్దు కఠార్లొద్దు, ఈ తంపులు లొద్దు, ఏమొద్దు, నలుగురం కలిస్తే మనమే పులులం' అనేవాడు. కాలవ కోసం తిండి తిప్పలు మాని పది రోజులు కూర్చున్నాడు. అప్పటి సభలు, అప్పటి నాయకులు, పాటలు మరిచిపోదామన్నా, మరిచిపోలేము.

కాలవ ఎట్లాగో వచ్చింది. చివరకు కాలవలో నీళ్లొచ్చిన రోజు గంగధరూ! పెద్ద పండుగ అనుకో. ఊరు ఊరంతా కదిలి వచ్చింది. కాలవ గెట్ల మీద నిలబడి చూసినారు ఆడోళ్లూ, మగోళ్లూ, పిల్లా పిసుకూ, ముసలీ ముతకా. మా జన్మల్లో అన్ని నీళ్లు కాలవలో పారతా ఉండగా చూడలేదు. వానాకాలంలో రెండు మూడు రోజులు వంక పారితే చూసిందే. నేను కాలవ నీళ్లల్లో దిగినా. దోసిళ్ళలో నీళ్లు నెత్తి మీద పోసుకున్నా. ఆ నీళ్లు తాగినా గంతులేసినా, చూసినోళ్లంతా నాకు పిచ్చిపట్టిందనుకున్నారు.

ఒక పంటకే నీళ్లు వదిలినా, బతుకులు మారినాయి. కాలవ పక్క బావుల్లో ఊటలు పెరిగాయి. మనకు బావి లేదు. అది మీ ముగ్గురు పెదనాయనల భాగానికి పోయింది. చంకలు గుద్దుకొని చీని చెట్లు వేసుకునే వాళ్ళు వేసుకున్నారు. వడ్లు పండించే వాళ్లు వడ్లు పండించుకున్నారు. మనమూ పండించుకున్నాం - చెనక్కాయల్నీ, నల్లకుసుమల్నీ, మిరపనీ. ఈ సారి మాత్రం ఈ కాలవలోని మట్టీ, రాళ్ళూ నెత్తిమీద కొట్టుకోవాల్సిందే. నిమ్మచెట్లు వేసుకున్నోళ్లకు నీళ్లు లేవు. ఎనిమిది నూరు, వెయ్యి అడగులు పాతాళంలో బోర్లు వేసుకున్నారు. చుక్క నీళ్లు పడలేదు. పైగా చీనీ చెట్లకు బంక తెగులు. మనుషులకు అప్పుల తెగులు.

ఇప్పుడు చూడు. కాలవలో గడ్డిపరక కూడ ఎండిపోయింది. గోరీ గుంత మాదిరి ఉంది. అప్పుడు గండిపేట, తొగరుపేట, ఇంకా ఏదో అన్నారు.

ఇప్పుడు చిత్రావతి చిత్రావతి అంటున్నారు. ఇంకేమంటారో తెలియదు. కనపడిన చోటల్లా రాళ్ళను పాతి పెట్టి పోతారు. మన కొండవార ఉండాయే ఆ పనికిరాని తంగేడు, జిల్లేడు చెట్ల మాదిరి - ఆ ఎండిపోయిన కంపచెట్ల మాదిరి ఉంది మన బతుకు. గడ్డి లేదు గాదం లేదు. సాగు నీరు లేదు. తాగే నీరుకూ కటకటే... అప్పిచ్చేవాడు లేదు. ఇదీ మనకథ!"

ఇది కథా? ఏమో నాకు తెలియదు. కత మాదిరుంది; కత మాదిరిలేదు.

"పోదాంపద అబ్బా! అమ్మ ఇంటికాడ ఎదురు చూస్తా ఉంటాది" అన్నా.

మా అబ్బ ఏమనుకున్నాడో ఏమో, మా అబ్బ మోకాళ్లు పట్టుకొన్నాడు. మెల్లగా కాలవను ఎక్కినాం. ఇంటి దారి పట్టినాం. దారిలో మా అబ్బ ఏమీ మాట్లాడలేదు. ఏందో ఆలోచన చేస్తా ఉండాడు. మా అబ్బ ఆలోచన నాకు తెలియదు. నా ఆలోచన మా అబ్బకు తెలియదు. విచిత్రం! తెలిస్తే కాలవలో నీళ్లొస్తాయా?

రాత్రి అన్నం తిన్నాం. ఇంటి బయట మంచాలు వేసుకున్నాం. నేనూ అబ్బా పక్కపక్కన మంచాలు వేసుకున్నాం. మా అమ్మ ఇంకా ఇంట్లో ఏదో పనిలోనే ఉంది. అమ్మకు ఎప్పుడూ పనే. అదేం పనో? బాలమ్మకూ పనే అంట!

మా ఎదురింట్లో నుంచీ టి.వి. పాటలు విన్పిస్తా ఉండాయి. ఆ పెదనాయన రోడ్డు పనులు తీసుకున్నాడు. టి.వి. కొన్నాడు. మాకు టి.వి. లేదు. వాల్లింటికి పోయి టి.వి. చూడాలని నాకు లేదు. దిగులుగా ఉంది.

మా అబ్బ వైపు చూసినా. వెల్లకిలా పడకొని ఆకాశం దిక్కు చూస్తా ఉండాడు. నేనూ చూసినా. ఆకాశం మా ఊర్లో కుమ్మరాము మాదిరి ఉంది. చుక్కలూ లేవు, గిక్కలూ లేవు. గాలి మాత్రం అంతో ఇంతో ఆడతా ఉంది.

మా అబ్బ నా వైపు తిరిగినాడు.

"గంగధరా! ఇక్కడికి రా" అని పిలిచినాడు. అబ్బ లేచి కూర్చున్నాడు. నేను అబ్బ పక్కన కూర్చున్నా.

"కుమ్మరాయనా, రాచపుండు కథ గుర్తుందా గంగాధరూ?" అని అబ్బ అడిగినాడు.

"ఉంది అబ్బా!" అన్నా. నాకు ప్రతి కతా గుర్తుంటుంది. ఒకసారి వింటే చాలు.

"ఆ కథ చెప్పు" అని మా అబ్బ అడిగినాడు.

మా అబ్బ ఈ కతను నాకు ఎప్పుడో చెప్పినాడు. నేను ఇప్పుడు మా అబ్బకు చెప్తా ఉండ:

"ఒక కుమ్మరాయనకు వీపు మీద రాచపుండు పుట్టిందంట! దాంతో ఒకటే దురద పుట్టిందంట. కుమ్మరాయనేమో కుండలు తట్టుకోవాల. దురద అడ్డంగదా? కుండలు తట్టుకునే తబకతో దురదపుట్టినప్పుడల్లా తపాతపామని వీపు మీద కొట్టుకునేవాడు. ఎక్కడంటే, పుండు దురద పుట్టిన దగ్గర. రాచపురుగు తబక దెబ్బలకు తట్టుకోలేకపోయింది. 'వీడేమో ఇట్లా కొట్టి చస్తా ఉండాడు. వీడి దగ్గరుంటే నేను చస్తాను. రాజు దగ్గరకు పోతా' అనుకుందంట. పని లేని రాజు దగ్గరే ఉండిపోయింది". కతముగించి, "ఇంతేగదా అబ్బా" అన్నా.

మా అబ్బ పకాపకా నవ్వినాడు. నేను నవ్వినా

"గంగాధరా! దీనికి ఒక తోక కథ ఉంది. నేను ఇంతకుముందు చెప్పడం

మరిచిపోయినా. ఇప్పుడు జ్ఞాపకం వస్తాంది. వింటావా? నిద్రవస్తాందా?" అని అబ్బ అడిగినాడు.

"నిద్దర పట్టలేదులే అబ్బా! కత వింటా. చెప్పు" అన్నా.

"పని లేని రాజు దగ్గరకు రాచపుండు పోయిందని చెప్పినావు గదా?" అని అడిగినాడు.

"అవును" అన్నాను.

"అయితే విను... రాజు దగ్గర ఒక రాజ వైద్యుడుండాడు. ఆ ఆకు నూరినాడు. ఈ ఆకు నూరినాడు. కల్వంలో ఆ మందు నూరినాడు. ఈ మందు నూరినాడు. ఆ పసరు పూసినాడు. ఈ పసరు పూసినాడు. ఆ గుళికలు తినమన్నాడు. ఈ గుళికలు తినమన్నాడు. పుండు మానలేదు. పుండు మాన్పించినోళ్లకు అర్థ రాజ్యం ఇస్తానని చాటింపు వేయించినాడు రాజు. దేశదేశాల నుంచి వైద్యులు దిగినారు. మంత్రగాళ్ళు దిగినారు. ఆ రాచపుండు వైద్యులకు లొంగలేదు. మంత్రాలకు చింతకాయలు రాలవు. రాచపుండుకు భయమేసింది. వీళ్లంతా తనను మందుల్తో మాకుల్తో చంపుతారని దిగులు పడింది. 'ఎక్కడికి పోతామబ్బా?' అని ఆలోచన చేసింది. రాజ్యమంతా కరువు. పనిలేని రైతు కనబడినాడు. వేలాది మంది రైతులు కనబడినారు. 'వీళ్లైతే మంచిది. తిండి తిప్పలకు చస్తా ఉండరు. వైద్యమెక్కడ చేయించుకుంటారు? రేపోమాపో బాధపడి బాధపడి చచ్చిపోతారు, నా దెబ్బకు' అని అనుకున్నిందంట! అనుకొనీ అనుకొనీ రైతుల మీద ఒక్కసారిగా వచ్చి వాలింది. రైతులకు పెద్ద రాచపుండ్లు వచ్చినాయి."

అబ్బ కతను ముగించినాడు. మా అబ్బ మాటలు వణికినట్లు అనిపించింది. 'ఏందో?' కత విని నేను పెద్దగా దిగులు పడినా. మా అబ్బ పక్కనే నిద్దరపోయినా.

రెండు మూడు రోజులు మా అబ్బచెప్పిన కతను గురించి ఆలోచించినా. భగీరథుడు గంగను తెచ్చి, రైతుల రాచపుండ్లు మీద పోయేటట్లు చేస్తే రాచపుండ్లకు తిక్క కుదురుతుంది, అనుకున్నా. అంతే, కత రాసిపెట్టుకున్నా, కాగితం మీదే. మా నాయన ఇంకా రాలేదు. నోటు బుక్కులను నేను కొనలేదు.

కత తీసుకొని మా రంగయ్య సారు ఇంటికి పోయినా. బెరుకు బెరుకుగా కాగితం కతను ఇచ్చినా. 'ఏంది?' అనలేదు. చూసినాడు. చదివినాడు. మా రంగయ్య సారుకు కండ్లనీళ్లు వచ్చినాయి. కత చదివితే కండ్ల నీల్లు వస్తాయా? వింటే వస్తాయి, అనుకున్నా.

కండ్ల నీల్లు తుడచుకుంటూ రంగయ్య సారు అన్నాడు:

"గంగాధరా! రైతులకు పుట్టింది కరువు రాచపుండ్లు, నువ్వు బాగా రాసినావు. భగీరథుడు గంగను తెచ్చి పుండ్లను కడిగి పోగొట్టాలని. ఇప్పుడున్న భగీరథులకు మన రైతులు, వాళ్ళ తాతముత్తాతలు కాదు..."

ఇప్పుడున్న భగీరథులెవ్వరో నాకు తెలియలేదు. ఓహో! ఇప్పుడు అట్లాంటి రాజులు లేరు కదా? ముఖ్యమంత్రులు, మంత్రులు మాదిరోల్లు ఉండారు. ఏందో? ఇదంతా గొడవ, గొడవ. అయోమయం అంకాలమ్మ తిర్నాల.

పెరిగి పెద్దవుతాను గదా? రంగయ్యసారు భగీరథుని కత చదివినప్పుడు చెప్పినాడు గదా: "నలుగురికీ మేలు చేసేది ఉందా? లేదా?" అని. అదెట్లాగా? ఎట్లాగంటే గంగను మా ఊరికి తేవాల. అంతే. ఆరు నూరుగానీ గంగను తేవాల. అన్ని ఊర్లకూ తేవాల. తెచ్చి తీరాల... అంతే... అయితే, అంత దాకా ఇంతేనా?

● ప్రస్థానం, ఏప్రిల్-జూన్ 2003. ●